

Reiner Klingholz pokazuje jedan drugi pristup. Polazi od teze znanstvenika koji kažu da sa 2,3 t/g CO₂ po stanovniku ne bi ugrozili atmosfersku cirkulaciju. U Njemačkoj je 12 t/g, u SAD-u 20 t/g. Industrijske zemlje su prema tom kriteriju prenapučene. S druge strane, i Bangladeš je (po drugim kriterijima) prenapučen. Prenapučenost dakle može imati različite kriterije, tj. pod tim se pojmom kriju različiti problemi. Rješenje vidi u odvojenom promatranju problema razvijenih i nerazvijenih: Ruanda bi trebala imati manje djece, a Nijemci manje automobila.

Jahrbuch Ökologie 1996 interesantno je i sveže ekološko štivo sa zanimljivim tezama, podacima i argumentacijama, koje zainteresirane u ovoj domeni može potaknuti na razmišljanje, a osim toga, zahvaljujući autoritetu njegova uredništva, pokazuje koja su pitanja na »socijalnoekološkom menijuu« na istaknutom mjestu u 1996. godini.

Ivan Cifrić

Udo E. Simonis (Hrsg.)

LEXIKON DER ÖKOLOGIE-EXPERTEN

ÖKO-TEST Verlag, Frankfurt, 1993, 639 str.

U najopćenitijem opisivanju dvadesetog stoljeća kaže se da je ono »stoljeće ekonomije«, što ne znači da je ekonomija — kao znanost i kao gospodarstvo — uspjela riješiti vitalne probleme života i da bismo ponosno mogli reći: u slijedeće stoljeće ulazimo uvjereni da ćemo jednako tako dobro riješiti i neka druga pitanja, a osobito probleme okoliša.

Pa ipak, unatoč ekološkim pesimistima i radikalnim kritičarima ekološke prakse, dvadeset i prvo stoljeće u nadi se već naziva »stoljeće okoliša«.

Ako smo imalo realisti, reći ćemo da se u odnosu na 70. godine danas postiglo možda i više od nekih očekivanja, ali moramo priznati da se industrijsko društvo nije na zadovoljavajući način »obranilo« od svojih ekoloških posljedica. U odnosu na rastuće potrebe u području energetike postignuti su razmjerno mali učinci; privreda bilježi velike učinke rasta; prometu u urbanim središtima stalno prijete »infarkt«; klimatske promjene klize prema pogoršanju i povećanju efekta staklenika itd. Sve to zahtijeva mnogo veće »mobiliziranje« znanstvenih potencijala na znanstvenim i izvedbenim projektima.

Osobito je uznapredovao sektor informatike, toliko potreban za donošenje pravih odluka u ekološkoj politici. Unatoč zaista velikom znanstvenom potencijalu niti Njemačka nije raspolagala sustavno obrađenim korisnim podacima o ekspertima iz područja ekologije i srodnih disciplina, koji bi bili »na dohvat« korisnicima u raznim prilikama. Udo Simonis pripremio je za njemačko jezično područje prvi takav leksikon koji sadrži informacije o 517 njemačkih eksperata i time u izvjesnom stupnju »popunio« ovu prazninu.

U prilogu knjige je upitnik na temelju kojega su prikupljeni podaci o pojedincima i uvršteni u *Lexikon*. To je formalna strana »ulaska« u skup eksperata, što znači da je taj postupak i dalje otvoren. Ovo izdanje *Lexikona*, dakle, ne pretendira na potpunost obuhvata. Međutim, zanimljivi su kriteriji izbora ovih 517 pojedinaca. Simonis napominje da se radi o kompetentnim ljudima. Važni su ovi elementi u životnom i profesionalnom kurikulumu: samostalna istraživačka djelatnost i objavljeni znanstveni radovi; rad na savjetničkim ili recenzentskim poslovima u komuni, poduzećima, komisijama; odgovorni položaj (vođenje projekta, profesura) kao rad u poznatim ekološki orijentiranim organizacijama, poduzetničkim institucijama, tj. dugogodišnje poznavanje prakse kao i priznanja za ekološki relevantne uspjehe. Najmanje jednom od

ovih pokazatelja kandidat je morao udovoljiti, kako bi se našao među ekspertima u **Lexikonu**. Nisu dakle najvažnije bile samo »maksimalne pozicije« nego i angažiranost u praksi na ekološkom preoblikovanju privrede i društva.

Temeljni dio **Lexikona** jest abecedni popis eksperata (13–533). Uz većinu biografija priložena je i fotografija eksperta. Biografija obuhvaća izobrazbu, profesionalni razvoj, specijalna područja u kojima je ekspert kompetentan, najvažnije objavljene radove, adresu za kontakt i znanje stranih jezika.

Uz temeljni dio o kandidatima dodana su još četiri registra:

– prvi registar (535–589) sadrži natuknice, tj. preko 1500 abecednim redom poređanih stručnih pojmova koji upućuju na prezime eksperta i stranicu na kojoj se nalazi njegova biografija;

– drugi registar (591–605) sadrži sve riječi iz prvog registra, ali grupirane u 24 područja koja se ne odnose samo na »ekologiju« već i na područja prakse (npr. otpad, smetlište, kemija, energija, gentehnika itd). Zastupljene su također metodika vrednovanja, telekomunikacije i obrada podataka, interdisciplinarno istraživanje okoliša, odnosno socijalna ekologija. Pod socijalnom ekologijom obuhvaćena su područja »koja opisuju djelatnu povezanost između socijalnih i ekoloških procesa, primjerice pitanja prirode etike, sociologije, psihologije okoline ili filozofije« (9);

– treći registar (605–613) sadrži popis stručnih zanimanja koja obilježavaju profesionalno obrazovanje (npr. arhitektura, gentehnika, kemija, planer okoliša, sociologija) i uz njih imena eksperata uz oznaku stranice s njegovim biografskim podacima;

– u četvrtom registru (615–634) nalazi se popis oko tri stotine adresa privrednih i znanstvenih organizacija i institucija u kojima su zaposleni registrirani eksperti.

Lexikon der Ökologie–experten prikladan je informator o aktualnim njemačkim ekspertima za područje ekologije. On omogućuje pristup brzim i jednostavnim informacijama o kompetentnim osobama, koje mogu znanstvenim istraživanjima, savjetodavno ili praktički pomoći u rješavanju toliko nagomilanih problema u odnosu društva i okoliša.

Ivan Cifrić

Jonathan F. Schupp

ENVIRONMENTAL GUIDE TO THE INTERNET

Government Institutes, Inc., Rockville, Maryland, 1995, 252 str.
ISBN 0–86587–449–2, \$49

Roland W. Schumann III

ECO–DATA

Using Your PC to Obtain Free Environmental Information

Government Institutes, Inc., Rockville, Maryland, 1995, 344 str.
ISBN 0–86587–459–X, \$49

Koliko doista vrijedi Internet? To si pitanje vjerojatno postavlja većina korisnika te gigantske računalne mreže nakon što ih prođe početna očaranost medijem. *Cyberspace*, »prostor« Interneta, danas uključuje desetke milijuna *surfera*, korisnika, te desetke tisuća *hostova* – računala koja nude različite informacije. Pronalaženje prave informacije u pravo vrijeme stoga sve više sličí ispiranju zlata – ono što tražite vrlo vjerojatno jest »tu negdje«, no pitanje je: gdje? Koja je točna lokacija na kojoj valja tražiti? Bez podatka o tome, cijena informacija dobavljenih putem Interneta iskazuje se u valuti koja je kudikamo dragocjenija od općeg robnog ekvivalenta (iako na Internetu nije baš sve bes-